

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:
«Діяльність держави на фінансовому ринку»
студентки Борисенко Дарини Павлівни
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Актуальність теми кваліфікаційної роботи на сучасному етапі економічного розвитку країни виникає потреба у формуванні надійного, високоліквідного та прозорого фінансового ринку, що дозволить здійснити алокацію фінансових ресурсів між відповідними секторами та галузями економіки, сприяти активізації інвестиційних процесів та досягти успіху в проведенні структурних реформ.

Мета кваліфікаційної роботи - дослідження особливостей діяльності держави на фінансовому ринку.

Об'єкт дослідження - фінансовий ринок України

Предмет дослідження - особливості державного регулювання фінансового сектору економіки України.

Основний результат роботи- дослідили особливості державного регулювання фінансового ринку. Дослідили проблеми які виникають під час регулювання на фінансовому ринку та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: фінансовий ринок, регулювання, держава.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 27 сторінках, з яких список використаної літератури із 40 найменувань. Робота містить 6 таблиць, 6 рисунків, додатки.

Рік захисту роботи – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.

Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«11» квітня 2022 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студент(-ка) групи Фзм-81ш інституту (центру) III СумДУ
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Борисенко Дарина Павлівна

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи: Діяльність держави на фінансовому ринку

Затверджено наказом по СумДУ № 24-ОД від «01» квітня 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «14» червня 2022 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Регулювання фінансового ринку, форми та інструменти регулювання фінансового ринку, структура та стан фінансового ринку, проблеми фінансового ринку, здійснення контролю та нагляду фінансового ринку

Дата видачі завдання: «11» квітня 2022р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 Теоретико-організаційні основи регулювання фінансового ринку	7
2. Особливості регулювання фінансового ринку України.....	20
3. Проблеми регулювання фінансового ринку та шляхи їх вирішення.....	28
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	36
ДОДАТКИ.....	40

ВСТУП

Актуальність дослідження. З перетворенням економіки України на принципи ринкового управління в системі народного господарства виникло багато різноманітних суб'єктів господарювання та економічних інститутів, які значно розширили асортимент товарів, робіт і послуг, істотно змінили суспільне споживання – словом, по-перше, суспільне життя. почали базуватися на ринкових відносинах.

Хоча в соціалістичний період було багато фінансових і кредитних установ, можна сказати, що фінансовий ринок є новим явищем, яке настає з епохою нових управлінських і політичних систем.

На сьогоднішній історичний момент ні національний фінансовий ринок, ні світовий ринок не переживали найкращих часів. Адже фінансовий сектор української економіки перебуває у стагнації вже більше п'яти років. Водночас треба розуміти, що попереду велике майбутнє.

По-перше, тому, що всесвітня історія демонструє поступовий розвиток у всій його динаміці. На основі цього спостереження професійний світ формулює класичну ринкову гіпотезу: у довгостроковій перспективі фінансові ринки зростають. І навіть якщо довго дивитися на протилежне, це показує лише неправильний вибір часових рамок.

По-друге, незалежно від національної економічної системи динамічний розвиток фінансових ринків має об'єктивні передумови.

Метою нашої роботи є дослідження особливостей діяльності держави на фінансовому ринку.

Відповідно до мети роботи необхідно вирішити **основні завдання:**

1. Розглянути регулювання фінансового ринку як складову системи державного регуляторного впливу на економічний розвиток.
2. Проаналізувати форми та інструменти державного регулювання фінансового ринку.

3. Провести аналіз інструментів державного регулювання фінансового ринку України.

4. З'ясувати структуру та стан фінансового ринку України.

5. Дослідити проблеми фінансового ринку України в умовах нестабільного ринкового середовища та шляхи їх вирішення.

6. Запропонувати напрями здійснення державою сукупності заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком та відводити зловживання і порушення у сфері фінансового ринку.

Об'єкт дослідження – фінансовий ринок України.

Предмет дослідження - особливості державного регулювання фінансового сектору економіки України.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, а саме: порівняльний аналіз, логіко-семантичний, історичний метод, аналізу та синтезу, системно-аналітичний, статистичних порівнянь, економіко-статистичного моделювання, абстрактно-логічний.

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані студентами при написанні подальших наукових робіт, а також при підготовці до практичних та семінарських занять.

Структура роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків.

1 Теоретико-організаційні основи регулювання фінансового ринку

В економіці організація фінансових процесів відбувається через механізм фінансового ринку і ринку фінансових послуг (Додаток А, рис.А.1)

Фінансове регулювання - це вплив на економічні та соціальні процеси шляхом концентрації фінансових ресурсів в окремих структурах і рівнях соціально-економічної системи та обмеження зростання обсягу фінансових ресурсів у інших.

Фінансове регулювання соціально-економічних процесів відбувається насамперед за допомогою ринкового саморегулювання і державного фінансового регулювання. Ринкове саморегулювання соціально-економічних процесів забезпечується функціонуванням фінансового ринку, за допомогою ринкових законів. Завдяки йому створюється можливість вільного та швидкого перерозподілу фінансових ресурсів між різними структурами і рівнями соціально-економічної системи.

Одночасно з саморегулюванням великий вплив на структуру соціально-економічної системи має державне фінансове регулювання, його необхідність обумовлена вирішенням завдань, пов'язаних із задоволенням потреб всього суспільства - забезпеченням великих структурних зрушень, підтримкою пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку, розширенням і удосконаленням об'єктів соціальної сфери та ін.

Держава повинна здійснювати комплексну збалансованість за допомогою фінансового регулювання галузевих і соціальних диспропорцій не тільки на державному рівні, але і на рівні суб'єктів і муніципальних утворень. Існує перспективна потреба у фінансовому регулюванні взаємовідносин між макро - і мезоуровнями національної економіки, центром і окремими регіонами.

Науковці в галузі державного регулювання насамперед вважають, що фінансове регулювання – це метод впливу держави на соціальні та економічні процеси за допомогою фінансових важелів та інструментів. Представники наукових шкіл, темою дослідження яких були фінансові механізми, не відводили

особливої ролі їх регуляторній частині. Важливо зазначити, що фінансове регулювання не є окремою категорією і є невід’ємною частиною фінансового механізму. При цьому різні дослідники виокремлювали різні ролі фінансового регулювання в структурі фінансових установ (табл. 1.1).

Таблиця 1.1– Роль фінансового регулювання у структурі фінансового механізму

<i>Науковці</i>	<i>Тлумачення</i>
Благун І.Г., Сорока Р.С., Єлейко І.В.	відносять фінансове регулювання до функціональних елементів управління фінансами поряд з фінансовою інформацією, плануванням, оперативним управлінням та контролем.
Базилевич В.Д., Баластрик Л.О.	розглядають фінансове регулювання як один із фінансових методів, до яких також відносять фінансове планування, оперативне управління, фінансовий контроль та фінансове забезпечення
Опарін В.М., Огороднік С.Я., Федосов В.М.	фінансове регулювання і фінансове забезпечення є структурними підсистемами фінансового механізму, що характеризують зміст впливу фінансів на різні сторони розвитку суспільства

Однак якщо узагальнити дослідження різних науковців у сфері фінансового нагляду, то можна виявити, що головною метою фінансового нагляду є встановлення певної пропорції розподілу доходів за допомогою фінансових інструментів, тим самим впливаючи на забезпечення фінансовими ресурсами та встановлення відповідний механізм розподілу доходу. система економічних вигод.

Як ми бачили, трактування поняття «фінансове регулювання» різними авторами коливається від узагальнень, до досить суперечливих позицій окремих авторів, які зводять природу такого регулювання до ролі певних методів чи інструментів.

Цілеспрямоване фінансове регулювання реалізується шляхом функціонування спеціального суспільного інституту, яким є держава.

Історія сучасних українських фінансових ринків почалася з прийняттям Закону України «Про цінні папери та фондові біржі» у 1991 році. За цей період

вітчизняна система нагляду за фінансовими ринками пройшла три етапи, за цей період удосконалено законодавчу базу нагляду, визначено рівні, форми, принципи та напрями нагляду (рис. 1.1)

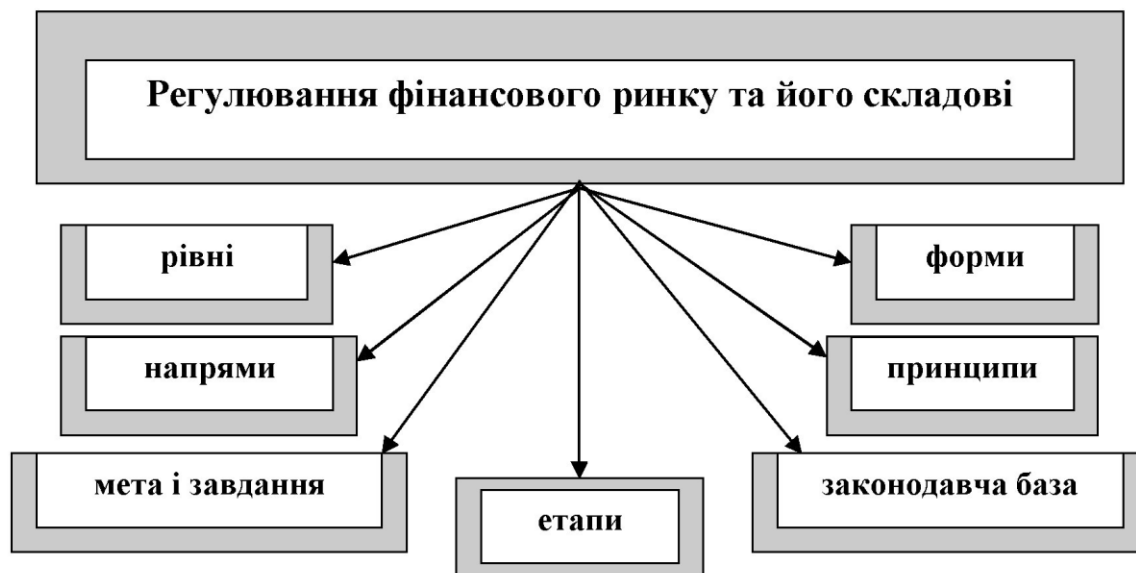

Рис. 1.1 – Складові регулювання фінансового ринку

Державне фінансове регулювання соціально – економічної системи передбачає здійснення сукупності дій органів державної влади та місцевого самоврядування, коригувального функціонування системи суспільного відтворення з метою забезпечення її якісного зростання і сталого розвитку. Таким чином, держава виступає як суб'єкт фінансового регулювання.

Можливість здійснення централізованого впливу на економіку і соціальну сферу залежить від ресурсного забезпечення заходів, що проводяться. Це дає підставу констатувати, що необхідною умовою вирішення основних завдань системи державного фінансового регулювання виступає опосередкований фінансами процес формування і використання фінансових ресурсів держави в особі органів державної влади і місцевого самоврядування.

У світовій практиці держава виступає ефективним координатором, який вибудовує баланс інтересів суб'єктів економіки, визначає оптимальні цілі і параметри суспільного розвитку в довгостроковій перспективі, створює умови і механізми їх досягнення, причому бюджетні кошти також виступають в якості

катализатора для залучення приватних коштів, що відіграють стартову роль і доповнюються економічними пільгами для економічних суб'єктів.

Об'єктами державного фінансового регулювання виступають галузева структура економіки, її територіальні пропорції, а також соціальна структура суспільства.

В умовах обмежених ресурсів держава не в змозі здійснювати широкомасштабну підтримку, тому необхідно визначити й стимулювати в першу чергу розвиток пріоритетних галузей. Критеріями віднесення галузі до пріоритетної можуть бути:

- вплив галузі на сукупний попит (з урахуванням галузей постачальників, суміжних галузей);
- вплив галузі на сукупну пропозицію (з урахуванням галузей споживачів);
- вплив галузі на формування дохідної частини бюджетів усіх рівнів.

За ринкових умов господарювання відповідальність за фінансові результати діяльності підприємств і організацій несуть їх власники. Але при необхідності держава може надавати фінансову допомогу тим суб'єктам, в ефективній роботі яких вона зацікавлена насамперед. Держава може впливати на розвиток економіки через безпосередню участь — через державні бюджетні кошти та бюджетні позики, забезпечуючи міжгалузевий перерозподіл фінансових ресурсів та стимулюючи певну діяльність відповідно до конкретних цілей економічної політики. Водночас державне кредитування є важливим інструментом регулювання.

Між бюджетним і банківським кредитом є суттєва різниця. Тому банківські кредити в основному вкладаються в галузь, забезпечуючи відносно високий дохід протягом певного терміну погашення. Гранти зазвичай пропонуються на пільгових умовах за процентними ставками та ставками з метою створення умов для розвитку певних галузей, регіонів чи збільшення виробництва певних товарів. Вони є засобом підтримки життєво важливих економічних структур у випадку виникнення у них фінансових проблем, їх особливого становища на ринку, банкрутство яких призводить до погіршення економічної ситуації в країні в

цілому. При цьому бюджетне кредитування повинно мати тимчасовий характер, використовуватися з метою стимулювання розвитку виробництва у перспективних галузях економіки, а не перетворитись у довгострокову політику перерозподілу фінансових ресурсів на користь окремих секторів економіки.

Таким чином, надання бюджетних кредитів має цільове призначення. Об'єктом кредитування є господарська діяльність підприємств, реалізація важливих інноваційних проектів, що впливають на рівень розвитку економіки в цілому і сприяють зростанню валового внутрішнього продукту. Формою фінансового заохочення здійснення суб'єктом господарювання ефективної діяльності є отримання ним бюджетних коштів у кредит, а особливо - коли кредитування здійснюється на пільгових умовах.

Враховуючи те, що потреби суб'єктів господарювання у фінансових ресурсах зростають, держава приділяє значну увагу їх фінансовій підтримці, в тому числі за рахунок кредитування.

Бюджетне кредитування, яке часто активно використовується під час економічних спадів, є важливим інструментом антициклічної політики. Коли економічна діяльність повертається до нормального ритму, обсяги державного кредитування на внутрішньому ринку зменшуються. Порівняно з прямим бюджетним фінансуванням, бюджетні позики пропонують більшу гнучкість та ефективність.

Необхідність повернення кредитів стає для суб'єктів господарювання стимулом до максимально ефективного використання запозичених коштів, заохочує їх до кращих результатів діяльності. Бюджетне кредитування потенційно завжди є фінансовим стимулом. Усе залежить від того, наскільки повно вдається реалізувати цей потенціал.

Держава також використовує заходи економічного нагляду для надання гарантій за кредитами, наданими різними фінансовими установами суб'єктам господарювання. Це особливо важливо, коли бюджетні кошти обмежені – держава має можливість підтримувати бізнес без використання бюджетних

коштів і несе відповідальність за надання гарантованих кредитів лише у разі неплатоспроможності позичальників.

Сучасна економічна ситуація в Україні вимагає залучення великих кредитних ресурсів, які в основному надають сильні міжнародні фінансові інститути. В умовах нестабільної соціально-економічної та політичної ситуації в країні характерною вимогою кредитних договорів за участю міжнародних фінансових установ є забезпечення наданих ресурсів державними гарантіями.

Державні гарантії під іноземні кредити широко застосовуються у країнах із розвинутою ринковою економікою як засіб стимулювання господарської діяльності суб'єктів національного товарного виробництва, швидкого й раціонального використання ними отриманих коштів. Гарантії уряд надає підприємствам, в діяльності яких держава особливо зацікавлена. Державне гарантування повернення позик дозволяє значно покращити умови кредитування.

Серед вітчизняних фахівців існує неоднозначне ставлення до надання державних гарантій за кредитами. Це пов'язано з тим, що в Україні спостерігається складна ситуація з поверненням кредитів, отриманих під державні гарантії. Але це не означає, що застосування державних гарантій за кредитами не є доцільним і не може сприяти розвитку національного товарного виробництва.

Справа, в першу чергу, полягає в забезпеченні ефективного застосування механізму надання державних гарантій, а саме у визначенні доцільності надання державних гарантій, забезпеченні контролю за ефективним використанням кредитних ресурсів, погашенні кредитних зобов'язань (та інших пов'язаних зобов'язань), у тому числі перед державним бюджетом, якщо такі виникли. Для цього необхідно здійснювати якісний аналіз плану використання коштів підприємствами-позичальниками, а також поточний аналіз і контроль за їх використанням після надання кредитних ресурсів. Лише за таких умов надання державних гарантій при одержанні кредитів буде дієвим стимулом досягнення позитивних результатів при використанні кредитів суб'єктами господарювання та призведе до досягнення економічного ефекту в цілому. Державні гарантії дозволять залучити кошти для кредитування тих підприємств, які за умови

тимчасової підтримки зможуть ефективно працювати в подальшому на принципі повної самоокупності.

Пільгові умови надання кредиту держава може забезпечувати і сплачуючи різницю між ринковою та пільговою процентними ставками. Певна державна підтримка може бути пов'язана з порядком погашення зовнішніх зобов'язань. Так, лише частина кредитів надається підприємствам на умовах валютної самоокупності, коли всі витрати на їх погашення та обслуговування повинні нести самі підприємства. На практиці застосовується також надання кредитів на умовах погашення зовнішніх зобов'язань за рахунок бюджету, із наступною компенсацією видатків бюджету у національній валюті або ж компенсацією бюджетних видатків поставками продукції до державного резерву [40]. У свою чергу, надання такої допомоги підприємствам, хоча й створює для них більш сприятливі умови здійснення господарської діяльності, але знижує зацікавленість в ефективному використанні залучених коштів підприємствами, які не несуть повної відповідальності за повернення кредитів. Таким чином, кредити під гарантію уряду можуть розглядатись як засіб стимулювання економіки, але за умови ефективного використання іноземних кредитів на пріоритетних напрямках та чіткої відповідальності суб'єктів за прийняті рішення.

У рамках державної фінансової політики податкова система також є ефективним інструментом фінансового нагляду та економічного розвитку. Податкова політика визначається і реалізується державою відповідно до економічного стану країни, потреб державного бюджету та перспектив розвитку національної економіки. Використання таких національних фінансових інструментів, як оподаткування, може мати позитивний або негативний вплив на розвиток національної економіки, стимулюючи або гальмуючи розвиток національного товарного виробництва.

Не менш важливий вплив на розвиток економіки має і грошово-кредитна політика держави. Так, через специфічні умови функціонування, зменшення можливостей до самофінансування та повільного розвитку інвестиційних процесів в Україні важливим джерелом формування господарського капіталу

сільськогосподарських підприємств виступає кредит. Можливість нарощування виробництва і, таким чином, забезпечення національної продовольчої безпеки залежить від наявності доступу суб'єктів господарювання до кредитних ресурсів, раціонального використання внутрішніх фінансових ресурсів, забезпечення безперервності і, таким чином, прискорення процесу тиражування.

При кредитних відносинах підприємств необхідно мати на увазі фінансові відносини, що виникають під час кредитування сільськогосподарського виробництва і спрямовані на надання потреб товаровиробників у пластикових ресурсах в умовах, що передбачають базові основи кредитування і конкретні умови сфери відповідно до обґрунтованості періоду, обсягу, вартості кредиту, оперативності його припливу, процедура закриття також сплати % через користування ним.

Ринок кредитних послуг може виникати на двох різних етапах економічного розвитку країни: на етапі повноцінного розвитку фінансового ринку, коли відбулося певне насичення ринку кредитними операціями, а кредитні послуги доповнюють його, диверсифікують та розширюють коло учасників; в умовах дефіциту кредитних ресурсів, недосконалого розвитку кредитних відносин і системи їх врегулювання, що в умовах суперечливості законодавства дає можливість різним учасникам угоди з надання кредитної послуги запобігти обмеженню кредитних операцій і провести найбільш вигідні комбінації отримання фінансових коштів. Саме за другим сценарієм відбувалося становлення ринку кредитних послуг у 90-х роках в Україні, тобто в умовах катастрофічної нестачі кредитних ресурсів та незначної активності інвестиційних процесів.

Суть кредитних відносин — це система економічних відносин між учасниками ринку, які надають позики в грошовій або натуральній формі. Кредити сільськогосподарським підприємствам в основному такі ж, як і кредити інших галузей народного господарства, але мають певні особливості. Деякі з цих характеристик є стійкими (сезонність сільськогосподарського виробництва, підвищений попит на основний капітал агробізнесу тощо), інші зумовлені

поточним станом аграрного сектору економіки (більшість підприємств незадовільні фінансово).

Цінова політика також відіграє важливу роль економічного впливу держави на економіку. Водночас у посткризовий період до ринкових відносин не можна забезпечити формування цін на основі попиту та пропозиції. Це зумовлено рядом важливих факторів, серед яких стимулювання інфляційних процесів, ліквідація диспропорцій і забезпечення паритетності у міжгалузевому обміні.

За концепцією ціноутворення в умовах переходу до ринку, при визначенні основних принципів формування цінового механізму слід виходити з того, що найбільш адекватною для умов України є так звана соціально-орієнтована, змішана за соціально-економічною структурою, модель ринкової економіки з досить значною питомою вагою державного сектора у провідних базових галузях. За цією моделлю держава визначає основні правила гри на ринку, які однакові для всіх секторів суспільного виробництва на макро- та мікроекономічних рівнях.

Цінова політика має ґрунтуватися на вільному ціноутворенні в поєднанні з державним регулюванням і посиленням антимонопольного контролю за цінами на матеріально-технічні ресурси, енергетичні носії та послуги для товаровиробників.

Отже, державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації таких пріоритетних напрямків інвестиційної політики, як:

- розвиток виробничої інфраструктури;
- стимулювання виробництва продукції, що заміняє імпорту;
- створення нових робочих місць для населення країни.

У системі регулювання фінансового ринку кожної країни можна виділити три самостійних напрями (рис. 1.2):

1. Пруденційний нагляд.
2. Забезпечення фінансової стабільності.
3. Регулювання ринкової поведінки (market conduct) учасників фінансового ринку.

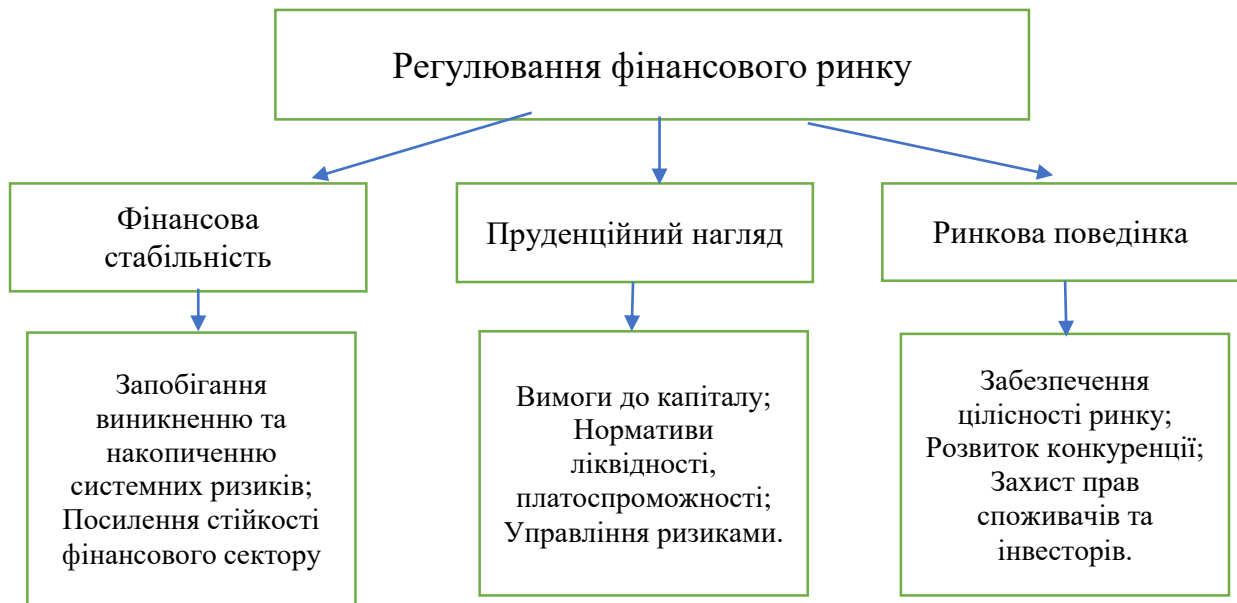

Рис. 1.2 – Система регулювання фінансового ринку

За рівнем інтеграції Світовий банк поділяє системи пруденційного нагляду на шість категорій, а регулювання — на п'ять (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Класифікація країн згідно рівня інтеграції регулювання та контролю

Модель пруденційного контролю	Порядковий номер	Модель регулювання	Порядковий номер
Секторальний нагляд: нагляд за банками та не банківськими установами знаходиться поза ЦБ	1	Відсутність регулювання в банківському секторі	1
Секторальний нагляд: в ЦБ - тільки нагляд за банками; інший нагляд - поза ЦБ	2	Регулювання здійснює не орган пруденційного нагляду	2
Частково інтегрований нагляд поза ЦБ	3	Секторальне регулювання	3
Частково інтегрований нагляд в ЦБ	4	Регулятор - орган, що здійснює інтегрований нагляд	4
FSA - інтегрований пруденційний нагляд поза ЦБ	5	Twin Peaks (подвійні вершини) – інтегроване регулювання в спеціалізованому органі, що не є органом	5
Інтегрований пруденційний нагляд здійснює ЦБ	6		

Фінансовий нагляд має забезпечити баланс між різними завданнями пруденційного нагляду. Надмірне посилення пруденційного регулювання підриває конкуренцію; навпаки, дерегуляція, як правило, послаблює стійкість

фінансових установ. За оцінками, інституційні інвестори все більше зосереджуються на короткострокових інтересах через надмірне підвищення пруденційних вимог. Це проявляється у скороченні часу володіння фінансовими активами та збільшенні оборотності портфеля, зменшенні інвестицій у менш ліквідні та ризиковані активи, такі як інфраструктурні та венчурні проекти.

Зведеним показником ступеня та інтенсивності державного регулювання економічної діяльності є Індекс економічної свободи, який з 1995 р. розраховується експертами The Wall Street Journal та Міжнародного фонду спадщини. Україна посідає 162 місце з 186 країн у 2020 році світу з показником індексу — 46,8.

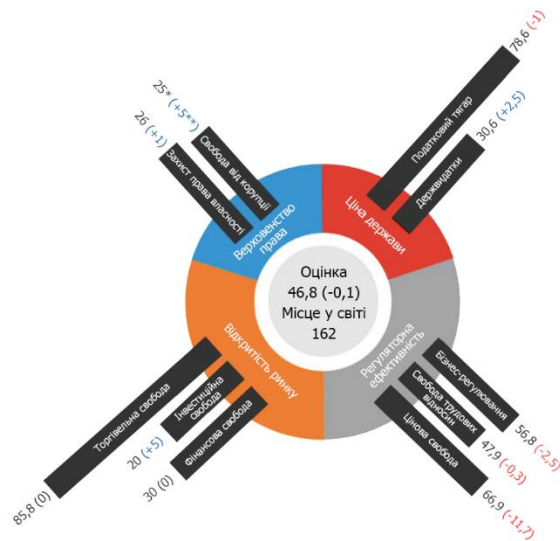

Рис. 1.3 – Індекс економічної свободи України 2020 р.

Серед країн Європи Україна отримала найнижчий показник — 43 місце, а найкращі умови для розвитку економіки серед європейських країн в Швейцарії — 80,5, це четверта рейтингова позиція в світі.

Головне місце у складі політики мобілізації коштів до бюджетів бюджетної системи займає податкова політика. Основні напрями податкової політики (рис. 1.4.)

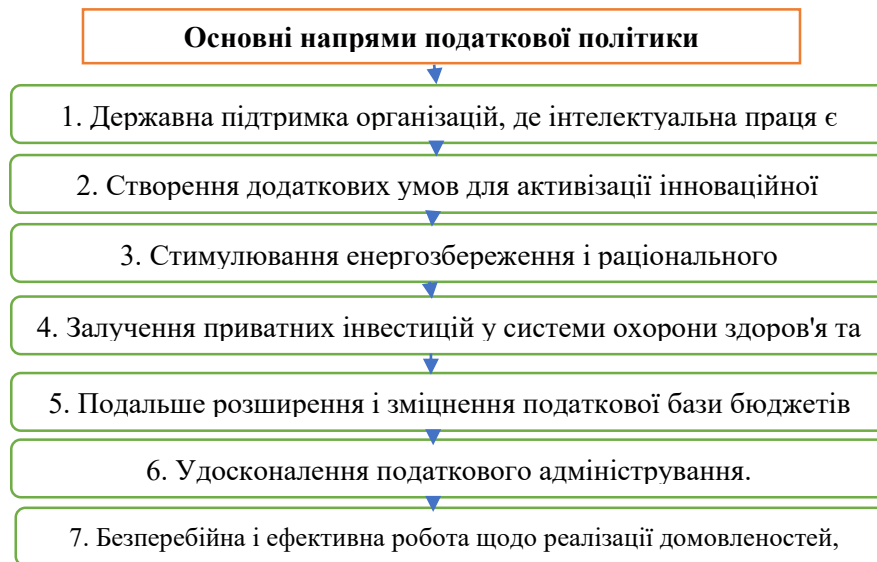

Рис.1.4 – Основні напрями податкової політики

У зв'язку з конфігурацією кількох галузей у економічному комплексі, поточна політика у сфері бюджетних видатків є галузевою, і розвиток на цьому етапі є вирішальним. Тому при формуванні бюджетних витрат особливу увагу необхідно приділити наступним ключовим питанням:

1. Підвищення ефективності соціального захисту населення.
2. Оцінка можливостей підвищення фондів оплати праці працівників бюджетної сфери та грошового забезпечення військовослужбовців.
3. Розвиток освіти, охорони здоров'я і соціального обслуговування.
4. Забезпечення обороноздатності країни.
5. Реформа органів внутрішніх справ.
6. Розвиток транспортної інфраструктури.
7. Оптимізація масштабів і форм підтримки економіки.

Стратегічною метою політики у сфері міжбюджетних відносин є розширення фінансової самостійності суб'єктів України і муніципалітетів, можливостей їх впливу на зміцнення дохідної бази регіональних і місцевих бюджетів. Основними завданнями політики у сфері міжбюджетних відносин є:

1. Підвищення рівня фінансового забезпечення повноважень органів державної влади суб'єктів України та органів місцевого самоврядування за рахунок власних доходів.

2. Перехід до самостійного регулювання і збору органами державної влади суб'єктів України і органами місцевого самоврядування податку на нерухомість

(замість земельного податку, податку на майно організацій і податку на майно фізичних осіб).

3. Участь органів місцевого самоврядування у здійсненні окремих повноважень щодо адміністрування місцевих податків у відповідності з угодами, укладеними з податковими органами.

4. Перехід до надання міжбюджетних трансфертів переважно у вигляді дотацій бюджетам суб'єктів України, що зумовлено необхідністю забезпечення більшої самостійності органів влади і підвищення їх відповідальності за результати діяльності.

5. Укрупнення субсидій, що надаються суб'єктам України в рамках державних програм (у сферах спільного ведення).

6. Надання додаткової фінансової допомоги суб'єктам України, що активно сприяють розвитку інноваційного сектора економіки.

7. Удосконалення правового становища державних установ суб'єктів і муніципальних установ.

Важливим приладом розвитку ефективного механізму економічного регулювання є своєрідне координація серед усіма стабілізуючими органами і фундаментальний аналіз існуючої у них даних з метою подолання недоліків та прогалин, що знаходяться там у нормативній основі. Величезна кількість економічних вузів працюють у комплексі також у рамках деяких юрисдикцій, в тому числі в областях, де нормативний нагляд здатний бути мінімальним.

2. Особливості регулювання фінансового ринку України

Динаміка складових індексу економічних свобод в Україні впродовж 2010-2020 рр. наведена в таблиці 2.1

Таблиця 2.1 – Динаміка складових індексу економічних свобод в Україні, 2010-2020 рр

Складові	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Захист прав власності	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	20
Податкове навантаження	83	90,2	83,6	79	77	77,9	77,3	78,2	78,2	79,1	78,7
Умови ведення бізнесу	55	43,1	43,6	44,4	40,5	38,7	47,1	46,2	47,6	59,8	59,3
Регулювання цін	76,2	72,9	68,4	69,9	68,1	61,2	63,2	67,7	71	78,7	78,6
Інвестиційний клімат	30	30	30	30	30	20	20	20	20	20	15
Рівень корупції	23	22	26	28	27	25	22	24	23	21,9	25
Рівень бюджетних витрат	78,6	75,8	53,2	43	39	41,1	32,9	29,4	29,4	37,5	28
Захист трудових прав	55,8	53,2	52,8	53,1	52,4	57,7	50	51,2	49,9	49,8	48,2
Обмеження в міжнародній торгівлі	76,2	77,2	77,2	82,2	84	82,6	85,2	84,4	84,4	86,2	85,8
Фінансове регулювання	50	50	50	50	40	30	30	30	30	30	30

Згідно з таблицею 2.1, українські показники фінансового регулювання демонструють негативну тенденцію. Вирішення цієї проблеми потребує розробки та впровадження сучасних елементів системи фінансового регулювання з урахуванням світового досвіду та відповідної їх адаптації.

Оскільки основна частка похідних цінних паперів обертається на Українській біржі, то розглянемо підсумки торгів на даній фондовій біржі. Так, за 2020 рік на Українській біржі оберталися такі цінні папери: акції, ф'ючерси, державні облигації, корпоративні облигації, опціони та інвестиційні сертифікати.

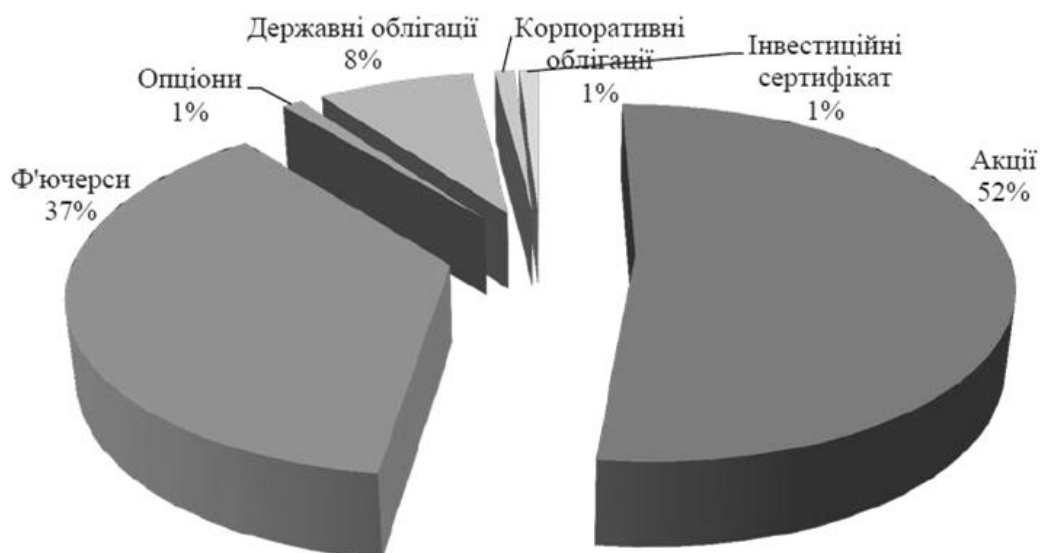

Рис. 2.1 – Структура торгів цінних паперів на Українській біржі за 2020 рік

Як бачимо на кінець 2020 року торгівля похідними цінними паперами на «УБ» представлена в основному ф'ючерсами, які займають значну частку та становлять 37% обігу всіх цінних паперів. Тоді як на ринок опціонів припадає лише 1%.

Розглянемо більш детально обсяг торгів на строковому ринку «УБ» за 2017-2020 роки.

Рис. 2.2 – Обсяг торгів деривативами на Українській біржі за 2017-2020 роки, млн. грн.

Торгівля похідними цінними паперами на фондовій біржі в основному представлена ф'ючерсними контрактами і дуже незначною є частка опціонів. Обсяг торгів на строковому ринку «УБ» у 2020 році становив 1 344 000 000 грн., що менше за показник минулого року на 43%.

З них близько 97% займає торгівля ф'ючерсами. Як бачимо, в Україні більш популярними є ф'ючерсні контракти, на відміну від світової тенденції до використання форвардних контрактів.

Це пояснюється тим, що вони є менш ризиковими та більш гнучкими, ніж форвардні контракти. До того ж ф'ючерсні контракти не передбачають обов'язкової поставки базового активу..

Важливим завданням удосконалення системи нагляду за фінансовим ринком є побудова системи провідних індикаторів, чутливої до негативних змін на фінансовому ринку в економічній динаміці.

Проблемою використання цього підходу на внутрішніх фінансових ринках є коротка історія спостереження за ключовими макроекономічними показниками.

Важливим кроком у підвищенні ефективності нагляду за внутрішнім фінансовим ринком є підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Окремим пунктом угоди зазначено важливість наближення українського законодавства до законодавства ЄС. Зокрема, наша країна повинна забезпечити виконання деяких нормативно-правових актів і чинних законів.

Перелік Директив ЄС, які необхідно імплементувати протягом 5 років стосуються розвитку банківської сфери, страхування, ринку цінних паперів, спільного інвестування, ринкової інфраструктури, заходів щодо запобігання відмивання коштів, забезпечення вільного руху коштів і капіталів.

На сьогоднішній день фінансовий ринок України перебуває на стадії розвитку, саме тому зараз потрібно впроваджувати нові підходи до ведення фінансової діяльності, розробляти стратегії максимізації ефективності торгових площ, готувати нових спеціалістів, які добре орієнтуються в інноваційних процесах, яких вимагає фондова біржа України.

Позитивні зміни будуть спостерігатися тільки в тому випадку, якщо увагу фахівців буде спрямована на комплексний підхід до роботи.

Фінансовий ринок України, як і будь-якої іншої країни, функціонує на основі п'яти основних методологічних підходів: страховий; кредитний; інвестиційний; орендний; метод функціонування цінних паперів.

Почнемо аналіз з банківського сектору, оскільки, як ми вже зазначали, український фінансовий ринок зосереджений на банках, тобто банки визначають ключовий механізм розвитку фінансового ринку країни. У таблиці 2.2 наведено основні показники розвитку банківського сектору.

Таблиця 2.2 – Динаміка основних показників розвитку банківського сектору за 2012-2019 роки

Рік	Активи банків, млн. грн.	Пасиви банків, млн. грн.	Кількість діючих банків	Кредити надані клієнтам, млн. грн.	Кошти клієнтів, млн. грн.
2012	1127192	1127192	174	818000	589000
2013	1278095	1278095	180	916000	701000
2014	1316852	1316852	145	1028000	686000
2015	1254385	1254385	117	1007000	751000
2016	1256299	1256299	96	1004000	850000
2017	1336358	1336358	82	1041000	906000
2018	1360764	1360764	77	1118860	914824
2019	1494460	1494460	75	1033539	1050748
Відхилення (+;-)	32,58	32,58	-56,90	26,35	78,40

Дані таблиці 2.2 показують, що активи банківських фінансових установ з 2012 по 2019 рік зросли на 32,58%, що відображає тенденцію розвитку банківської галузі. Таке збільшення активів є особливо хорошою тенденцією, враховуючи те, що кількість банків протягом досліджуваного періоду зменшилася на 56,9% у порівнянні (зі 174 банків у 2012 році до 75 банків на кінець 2019 року). Крім того, розмір кредиту зріс на 26,35%, що також є яскравим доказом розширення банківських установ та розширення банківського кредиту. Така ситуація також свідчить про економічне зростання країни.

Ще однією позитивною тенденцією є збільшення коштів, залучених банками від фізичних та юридичних осіб. Зростання у 2012-2019 роках досягло

78,4%. Зниження банківських депозитів спостерігалось лише у 2014 році, коли сталася банківська криза, що призвело до відтоку коштів з українських банків.

Фінансовий ринок України можна назвати порівняно молодим, у чому його долю вирішив перехід країни з адміністративно – командної економіки до ринкової. За короткий час існування держава змогла виробити свою власну тактику поведінки на світовій фінансовій арені, але подальшого розвитку в цій сфері країні заважає ряд факторів. Найбільша проблема – це українська нерозвиненість ринку цінних паперів, саме цей сегмент не дозволяє державі розвиватися в потрібному напрямку.

Недостатня кількість активів зазнає фондова біржа України, тому втрачає певну частину повноважень на світовій арені. Погана українська динаміка в сфері інвестування тягне за собою застійні процеси, які безпосереднім чином впливають на індикатори біржової торгівлі. Вторинний фондовий ринок в Україні не розвивається належним чином, а саме на ньому і відбувається продаж і перепродаж сертифікатів, що тягне за собою залучення нових капіталів. На це впливає ряд соціальних і політичних негативних факторів: низький рівень життя населення; перманентна криза економічної структури; приватизація сертифікатів; низький рівень доходів значної частини населення країни; від'ємний приріст населення; старіння нації; політичні загрози. У процесі численних реформ країна так і не зуміла сформувати стійкий вторинний ринок ліквідності документів.

Основні показники результатів діяльності банківської системи України представлені у таблиці 2.3

Таблиця 2.3 – Основні показники результатів діяльності банківської системи України, млн грн.

Показник	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020
Чистий процентний дохід	49 051	54 086	39 066	44 169
Чистий комісійний дохід	20 999	23 387	22 568	24 180
Результат від торговельних операцій	3 304	15 511	21 490	8 243
Чистий операційний дохід від основної діяльності	73 354	92 984	83 124	76 592
Чистий інший операційних дохід	-7 207	-5 486	-3 424	-1 315
Чистий операційний дохід	66 147	87 498	79 700	75 277
Інший дохід	5 566	5 064	4 577	5 674
Загальні адміністративні витрати	40 672	44 614	36 742	39 356
Відрахування в резерви	27 975	103 297	114 541	198 310
Податок на прибуток	1 630	-2 383	-406	-418
Фінансовий результат поточного року	1 436	-52 966	-66 600	-159 387
Коефіцієнт ефективності діяльності	138,43%	154,48%	167,14%	152,34%
Загальні адмін. витрати / валовий дохід	24,08%	21,22%	18,45%	20,64%
ROA	0,12%	-4,07%	-5,46%	-2,48%
ROE	0,81%	-30,46%	-51,91%	-26,56%

Генеральними причинами безприбуткової діяльності є відтік залучених коштів, відстрочка платежів суб'єктами господарювання, відрахування на страхові резерви. Слід зазначити, що темпи вилучення ліків населенням у 2018 р. порядно сповільнилися, порція простроченої заборгованості зростала і перевищила 20%. Ускладнення якості пластикового ранця призвело до підвищення відрахувань до страхових резервів, після результату 2020р. складність відрахувань до резервів збрала 198,31 млрд. (за результатом 2019 р. – 114,54 мільярда гривень). Розмір готівки поза банками станом на початок 2020 р. – 282,9 мільярда гривень (282,2 мільярда гривень станом на 01. 2019р.

Основою всіх проблем є скелет функціонування системи, він ґрунтується на централізації банків, тобто, банківська система є провідною, в той час, як країна потребує розвитку ринку цінних паперів і фондової біржі. Саме тому будь-які негативні явища в економіці, в першу чергу, відображаються на банківській системі, іншими словами, економіка України не має належного фундаменту у вигляді розвиненого фондового ринку і всіх впливають з цього понять. З усього перерахованого вище можна зробити висновок, що на даному етапі необхідно звернути свою увагу на три глобальні проблеми: незацікавленість професійних учасників ринків фінансів, їх прагнення до отримання швидкої і великої вигоди без користі для держави; відсутність методологічної основи для процвітання фінансового сектора; нездатність населення довіряти фінансовим інститутам.

В таких умовах функціонування економіки фінансовим інститутам для отримання ефективного результату залишається діяти тільки одним способом — спекулятивним. Офіційна біржа не розвивається, зате позабіржові установи продовжують процвітати, що ніяким чином не стимулює загальний розвиток держави. Назрівають досить логічні і очевидні рекомендації (рис. 2.3).

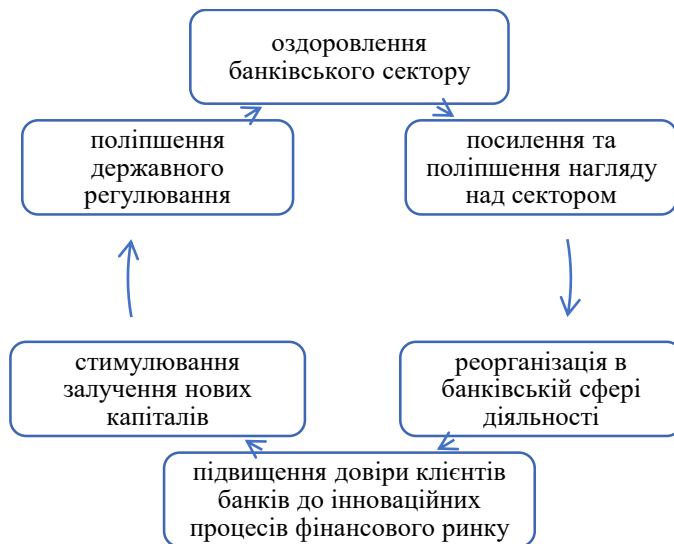

Рис. 2.3– Рекомендації фінансовому ринку

Головним завданням повинно стати усунення спекулятивних процесів на фінансовому ринку. Корінь нестабільної економіки і полягає в спекулятивному

коливанні валют. З цього послідує потреба в стійкій грошовій одиниці, що призведе до усунення інфляційних процесів.

Рис. 2.4 – Поліпшення структури фінансових інститутів

Окремої уваги заслуговує тема реструктуризації кредитної сфери; комплексне оздоровлення фінансової сфери, яке має проявлятися у випуску нових цінних паперів, підтримки з боку держави, а також в новій системі конвертації цінних паперів; посилення системи захисту інвесторів, стабілізація наглядів за всіма фінансовими й інвестиційними процесами в державі.

Своєчасне усунення загроз для інвестиційної бази та активів; п'ятий етап є найбільш масштабним і комплексним, оскільки зачіпає такі питання, як: підвищення рівня фінансової грамотності населення; удосконалення системи менеджменту у сфері економіки та фінансів; солідарне розподіл великих грошових ризиків; комплексне фінансування та забезпечення перспективних проектів і програм; впровадження систем управління ризиків на прозорих для населення умовах.

3. Проблеми регулювання фінансового ринку та шляхи їх вирішення

Фінансові ринки забезпечують ефективну акумуляцію грошових коштів з їх подальшим розподілом між нужденними в них економічними агентами. Базові передумови виникнення фінансових ринків: розбіжність у потребах у фінансових ресурсах різних економічних агентів, необхідність створення фонду грошових коштів, що сприяє підвищенню ефективності їх використання.

Україна не входить до списку основних світових фінансових центрів. В якості найважливіших проблем, що заважають їй зайняти лідируючу позицію, можна відзначити:

- величезний вплив іноземних інвесторів на стан українського фінансового ринку. При цьому значна частина вкладень не належить іноземцям. Йдеться про інвестиції підприємців, які попередньо вивели гроші через офшори. Ці схеми дозволяють зменшити витрати на сплату податків, штрафів та інших обов'язкових платежів;

- низька ефективність системи державного контролю і регулювання діяльності фінансового ринку. Значущим регресивним фактором є корупція, що заважає отримувати нужденним у грошових коштах економічним агентам вигідні пропозиції;

- малий досвід у створенні інвестиційної політики. Ця політика повинна враховувати національні особливості, економічну і політичну обстановку, а також базуватися на передових підходах до інвестиційного менеджменту.

Таким чином, вищенаведені дані говорять про нестабільність інституційної інфраструктури фінансового ринку і ослаблення позицій більшості видів фінансових посередників, що не сприяє вирішенню концептуальних проблем. Крім того, до проблем розвитку фінансового ринку можна віднести:

- переважання короткострокової інвестиційної орієнтації в діяльності фінансового сектора;

- схильність учасників ринку до високоризикованих операцій;

– погана координація дій учасників, що працюють на одному сегменті, інформаційна непрозорість ринку.

Ці явище відбуваються з наступних причин:

- відсутність програми держави щодо виходу фінансового сектору з тривалої економічної кризи, включаючи поточну боргову європейську кризу, а також часта зміна пріоритетів у монетарній політиці держави;
- відсутність досвіду створення інвестиційної політики у фінансовому та реальному секторах економіки.

Нинішній стан вітчизняного фінансового ринку характеризується низькою ємністю всіх сегментів ринку, недостатньою ліквідністю сегментів з низькими ризиками і низькою прибутковістю, а також високими ризиками і низькою ліквідністю сегментів ринку, що надають високу прибутковість за вкладеними коштами, і крім того, нерозвиненістю сегмента термінових фінансових інструментів, що дозволяє страхувати (хеджувати) ризики втрати вкладених коштів.

Для подолання негативних факторів розвитку фінансової системи в Україні необхідно приділяти пильну увагу поліпшенню теоретичних аспектів, що впливають на фінансовий ринок. До цих аспектів відноситься українське законодавство. На даний момент воно не в змозі надати гарантії безпеки інвестицій в різних економічних галузях. В якості причин можна вказати бюрократичні перепони і високий рівень корупції.

Реальним виходом із ситуації, що склалася, може бути лише комплексна державна підтримка спрямована на наступні заходи: створення дієвих механізмів захисту прав і свобод підприємців; підтримання соціально-економічної стабільності у суспільстві; забезпечення законодавчої гарантії незмінності та довгостроковості політики щодо розвитку малого підприємництва; стимулювання ділової активності шляхом впровадження системи економічних методів регулювання (податкового, митного, цінового, ресурсного та ін.); реформування регуляторних процесів у розвитку підприємництва; розробка відповідної законодавчої та нормативної бази; здійснення системи заходів щодо поліпшення

фінансово-господарського стану малих підприємств; сприяння залученню і раціональному використанню іноземних інвестицій, кредитів; забезпечення широкого використання поряд з традиційними формами і методами фінансування альтернативних джерел (лізинг, франчайзинг, іпотека, ф'ючерси, опціони тощо).

Під час останньої глобальної кризи органи державної влади та регулятори посилили свою увагу на фінансовому секторі, відходячи від окремих частин фінансових ринків до ринків у цілому та їх структур, системних відносин, механізмів та інструментів.

Причина такої великої уваги полягає в тому, що під час кризи низка великих країн відчували значне збільшення загального державного бюджету та дефіциту державного боргу.

Незважаючи на вплив кризи, слід зазначити, що внутрішні загрози України фінансовій безпеці значною мірою є результатом переходу її економіки від адміністративної до ринкової системи, стихійної адаптації до нових умов функціонування та дисбалансу монетарної політики.

Такими інсайдерськими загрозами для українського фінансового сектору є:

1. Банківська система загалом нестабільна, в основному через слабкі місця вітчизняних банків - низька капіталізація, неможливість залучення коштів через стійку недовіру, банкрутство банків, фіктивним характером статутних капіталів, ризикованою кредитною політикою;

2. Відносно слабкі ринки акцій, що характеризуються низькою капіталізацією, низьким обсягом торгів і неефективним перерозподілом капіталу. Закриті фонди в основному зосереджені в експортно-орієнтованому корпоративному та фінансовому банківському секторі з вузьким вибором фінансових інструментів;

3. Бюджетна система неефективна, її розвиток до цього часу був переважно перерозподілом на короткостроковій основі і не дозволяє реалізовувати довгострокові проекти економічного розвитку.

4. Масовий відтік капіталу через невизначеність власника в політичному процесі країни, незаконне придбання коштів багатьма підприємствами та

фізичними особами, приховування податків та коштів, які можуть бути конфісковані, та вигідніші умови збереження валюти, захист від інфляції, що підлягає захисту від інфляції для країн допомоги:

5. Економіка та фінанси чітко відокремлені від суб'єкта господарювання, що проявляється у відсутності довгострокового вливання в промисловість та сільське господарство, а капітальні інвестиції переважають у посередницькій та фінансовій діяльності.

6. Масштабні економічні злочини, корупція, злиття частини державних службовців з організованою злочинністю, можливість проникнення злочинних структур в управлінську частину виробництва та їх проникнення в різні владні структури.

Крім серйозних внутрішніх загроз, для фінансового сектора економіки важливі й зовнішні загрози сьогодення – акти агресії з боку інших країн на власній території для реалізації своїх національних інтересів у економічній та фінансовій сферах.

Чим більша економічна сила країни, тим більша загроза для нашої економіки.

Крім того, зовнішня загроза фінансовій безпеці України зумовлена об'єктивними процесами, що відбуваються у світовій економіці (швидкий розвиток процесу глобалізації, наростання взаємопроникнення національних економік, нестійкість світової фінансової системи і так далі), так і проблемами безпосередньо української зовнішньоекономічної політики.

Під час реагування на загрози в ході економічного розвитку країни можуть бути визначені певні пріоритети безпеки, які не є постійними і можуть суттєво змінюватися в кожному окремому випадку.

Це говорить про те, що загрози національній фінансовій безпеці є причинно-наслідковою динамічною системою, існування якої може істотно змінити результат будь-якої загрози економічній безпеці. Це вимагає комплексного, системного підходу до економічної безпеки країни, особливо фінансової.

Як зазначалося раніше, в основі механізму забезпечення фінансової безпеки країни має бути стратегія, що враховує кількісні та якісні показники фінансового сектору економіки.

Взаємодіючи з цими індикаторами, вони дуже чутливі та мінливі, а отже, мають потужну сигнальну здатність попереджувати про можливі небезпеки через зміни макроекономічної ситуації та заходи, вжиті урядами у сфері економічної політики.

Під час моніторингу загроз фінансовій безпеці країни слід використовувати широкий спектр аналітичних показників, які відображають майже всі аспекти соціально-економічного розвитку нації.

Слід підкреслити, що моніторинг загроз фінансовому сектору державної економіки за абсолютними та відносними показниками та їх динамічний аналіз не дає вичерпної відповіді про їх стан.

Цей аналіз часто може описати стан фінансової системи країни та визначити покращення чи, навпаки, погіршення в деяких її секторах та їх загальний стан.

Для визначення реального рівня безпеки у фінансовому секторі країни необхідно порівняти фактичні дані з певними нормативними параметрами, науково обґрунтованими та прийнятими на національному рівні. Ці параметри мають слугувати пороговими значеннями національної фінансової безпеки.

Недотримання порогу економічної безпеки не перешкоджає нормальному розвитку економіки, воно лише відбиває фактичний її стан, який вже можна визначити як критичний, або небезпечне.

Пороги показників безпеки фінансового сектору державної економіки можна визначити як обмеження, порушення або баланси на кордоні, що свідчать про значне збільшення загроз нормальному функціонуванню та розвитку фінансової системи, захищаючи тим самим національні інтереси. .

Це визначення насамперед має основні характеристики визначення фінансової безпеки країни.

По-друге, це вказує на певні межі дії для порогових значень, оскільки загрози фінансовій безпеці збільшуються не одночасно, а в певних діапазонах значень та під впливом певних обставин.

Під системою безпеки державного економічного та фінансового сектору в даному дослідженні розуміється комплекс систем і заходів, спрямованих на створення умов для стабільного функціонування та сталого розвитку національної фінансової системи, а також механізму виявлення та запобігання загрозам для фінансової галузі. фінансового сектору. Система складається з трьох основних елементів:

1. Стратегія забезпечення безпеки фінансового сектора економіки держави.
2. Система державних органів, що забезпечують безпеку фінансового сектора економіки.
3. Сукупність законів і інших нормативно-правових актів в області забезпечення безпеки фінансового сектора економіки.

Таким чином, не дивлячись на вплив кризи, слід зазначити, що внутрішні погрози фінансовій безпеці України являються, більшою мірою, наслідком переходу її економіки від адміністративної системи до ринкової, стихійного пристосування до нових умов функціонування, а також непродуманої грошово-кредитної політики держави.

Для визначення реального рівня національної фінансової безпеки необхідно порівняти фактичні дані з певними нормативними параметрами, обґрунтувати це з наукової точки зору та прийняти на національному рівні. Ці параметри мають слугувати пороговими значеннями національної фінансової безпеки.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження, можу зробити наступні висновки:

Пріоритетними напрямами державного фінансового регулювання на середньострокову перспективу мають стати підвищення дієвості фінансово-бюджетного планування та прогнозування, валютного регулювання, поступове обґрунтоване зростання показника монетизації, розвиток інститутів фінансового посередництва, посилення взаємозв'язку використання фінансових інструментів із циклічністю економічного розвитку, забезпечення макроекономічної збалансованості.

Механізм державного регулювання економіки ґрунтується на сукупності взаємопов'язаних фінансово-економічних інструментів, форм, важелів та методів впливу на процес відтворення продуктивних сил суспільства, розвитку економічних відносин.

Тенденції соціального розвитку показують, що в умовах економічної глобалізації майбутній розвиток фінансового ринку України практично неможливий без реформ. На мою думку, це мають бути важливі кроки, спрямовані на розвиток інституційної структури ринку, розвиток його інфраструктури, захист прав акціонерів, підвищення прозорості (впровадження європейських принципів та стандартів розкриття інформації) та впровадження ефективної та відкритої регуляторної політики та нагляду.

Відповідно до окресленого переліку проблем, притаманних українському фінансовому ринку, основні напрямки його активізації, відновлення та інвестиційної орієнтації мають бути такими:

- перехід до сукупного та пруденційного регулювання учасників фінансового ринку для зменшення регуляторного арбітражу;
- підвищення організаційної ефективності регуляторів фінансового ринку;
- визначення цільових операційних моделей та дорожньої карти трансформації регулятора;

- посилити комунікацію між регуляторами та зовнішнім середовищем і суспільством на основі рекомендацій учасників фінансового ринку, науковців та експертів з питань розвитку фінансового регулювання;
- удосконалити діючі та нові нормативні акти щодо банківського нагляду;
- налагодження автоматичного обміну інформацією між вітчизняними державними фінансовими органами (інтеграція баз даних) та між ними та іншими національними органами, зокрема митними, податковими тощо;
- внесення змін до Закону України «Про банківську та банківську діяльність», що передбачає додаткову майнову відповідальність для власників банків, які мають значну участь у їхньому власності, у разі віднесення банку до категорії неплатоспроможних;
- посилити захист майнових прав кредиторів при ліквідації банку шляхом скликання обов'язкових зборів кредиторів;
- стимулювати збільшення частки торгівлі фінансовими інструментами на організованих сегментах ринку;
- оподаткування або інші м'які обмеження на короткострокові інвестиції в країні відповідно до міжнародної практики;
- обмежити практику випуску державних цінних паперів (ОВДП та сертифікатів НБУ) з метою зниження ринкових ставок за кредитами, стимулюючи тим самим економічний розвиток реального сектору економіки;
- Запровадження ефективної системи контролю за видатками бюджетних коштів та реформування сектору державних підприємств для зменшення втрат бюджетних коштів;

Реалізація зазначених заходів має сприяти розвитку внутрішнього фінансового ринку, при цьому стабільність фінансової системи країни є ключовим фактором макроекономічної стабільності країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов А. Регулирование финансовых рынков: модели, эволюция, эффективность. *Вопросы экономики*. 2014. №2. С. 33-49
2. Александров В. В. Финансово-кредитная система как фактор экономической безопасности транзитивного общества. Харьков, 2002. 235 с
3. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року. URL: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf
4. Багратян Г. Криза та регулювання фінансової системи: уроки і перспективи. *Вісник НБУ*, 2009. С. 19–23.
5. Банки вдалися до спільного кредитування. URL: http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?banki_vdalisya_do_spilnogo_kredituvannya&objectId=149331
6. Банки у 2011 р. скоротили збитки на 40%. URL: http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?banki_u_2011_r_skorotili_zbitki_na_40&objectId=183777
7. Бобров Є.А. Аналіз причин виникнення світової фінансової кризи та її вплив на економіку України. *Фінанси України*, 2008. – № 12. – С. 33–44.
8. Богдан Т.П. Тренди глобального фінансового ринку під впливом боргових процесів у розвинутих країнах. *Фінанси України*. 2014. № 7. С. 31-48.
9. Гарбар Ж.В. Фінансовий ринок: монографія; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ: КНТЕУ, 2015. 455 с
10. Государственное регулирование экономики: учеб. пособие / [Н.П. Хохлов, Л.В. Ефремова, С.Е. Гиль и др.; Под ред. Н.П. Хохлова, Л.В. Ефремова]; Харьк. нац. экон. ун-т. Х.: ИНЖЕК, 2005. 206 с.
11. Грабчук, О. М. Фінансове регулювання розвитку економіки України у стані глибокої рецесії. *Економічний аналіз : зб. наук. праць* / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. Том 18. № 2. С. 134-141.

12. Державне фінансове регулювання економічних перетворень: монографія / [І.Я. Чугунов та ін.]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ: КНТЕУ, 2015. 375 с.

13. Зеленський А.В. Сутність фінансового регулювання економіки держави та механізм його здійснення. *Фінансування інноваційного розвитку України: стан, проблеми та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* К.: КНЕУ, 2013. С. 158-160.

14. Зеленський А.В. Теоретичні підходи до визначення сутності понять «фінансова політика» та «фінансовий механізм». *Економічний дискурс: Міжнародний збірник наукових праць.* 2014. №2. С.172-175.

15. Зимовець В.В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток: [Монографія]. Відп. ред. проф. В.І. Кононенко. К.: Ін-т економіки НАНУ, 2003. 314 с.

16. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. 2015. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297>

17. Корецький М. Пріоритети державного управління інвестиціями в Україні. Зб. наук. пр. УАДУ / За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. К.: Вид-во УАДУ, 2001. Вип. 2. Ч. IV. С. 119—128.

18. Кругман П. Выход из кризиса есть; пер. с англ. М.: Азбука Бизнес, 2013. 320 с.

19. Лисяк Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України. К.: ДННУ АФУ, 2009. 600 с.

20. Лисяк Л. В. Реалізація соціальних пріоритетів бюджетної політики в Україні. *Держава та регіони.* Сер. : Ек-ка та підприємництво, 2006. № 6. С. 182—186.

21. Шумська С. С. Фінансовий ринок України у світлі індексу глобальної конкурентоспроможності. *Економіка і прогнозування.* 2008. № 4. С. 97-108.

22. Луніна І. О. Проблеми й перспективи розвитку системи державних фінансів в Україні. *Фінанси України.* 2010. №2. С. 3—12.

23. Матвійчук А. В. Використання системи випереджальних індикаторів для прогнозування негативних зрушень на фінансовому ринку України. *Фінанси України*. 2015. № 8. С. 74-87
24. Шелудько Н. М. Фінансові ринки України і Росії: уроки кризи та перспективи розвитку. *Економіка і прогнозування*. 2010. № 3. С. 7–26
25. Мярковський А. І. Перспективи вдосконалення фінансового регулювання в Україні: глобальні виклики. *Фінанси України*. 2014. № 5. С. 7–19.
26. Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління. К.: Вид-во УАДУ, 1998. 160 с
27. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія): [Навч. посіб.]. К.: КНЕУ, 1999. 164 с.
28. Опарін В.М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): [Монографія]. К.: КНЕУ, 2005. 240 с.
29. Петик Л. О. Сучасний стан фондового ринку в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2015. Вип. 25.1. С. 344-350.
30. Проблеми розвитку фінансової системи України. К.: НДФІ, 2002. 364 с
31. Річний звіт 2016 / Офіційна інтернет-сторінка НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=49064031>
32. Родионова В. М., Федотова М. А. Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции. М.: Изд-во “Перспектива”, 1995. 380 с
33. Розвиток ринку фінансових послуг в Україні / Міжнародна експертна група. URL: <http://www.case-ukraine.kiev.ua/>
34. Розвиток фінансової системи України в умовах ринкових трансформацій. Вінниця: Книга- Вега, 2006. 378 с.
35. Романенко О. Р. Фінанси: [Підручник]. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 312 с
36. Рубаха М. В. Ринок цінних паперів: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/13-2015/47.pdf>

37. Румянцева С. Фінансовий ринок: розвиток за європейськими стандартами. *Цінні папери України*. 2014. №41 (836). С. 9.

38. Цал-Цалко Ю. С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія практика та інтерпретація. Монографія. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2004. 506 с

39. Сверчков Р. Эффективность финансовых рынков. *Вопросы экономики*. 2014. №1. С. 4-21.

40. Сова О. Ю. Проблема дефіцитності державного бюджету і шляхи її розв'язання. *Фінанси України*, 2004. №5. С. 83–87

ДОДАТКИ

Додаток А

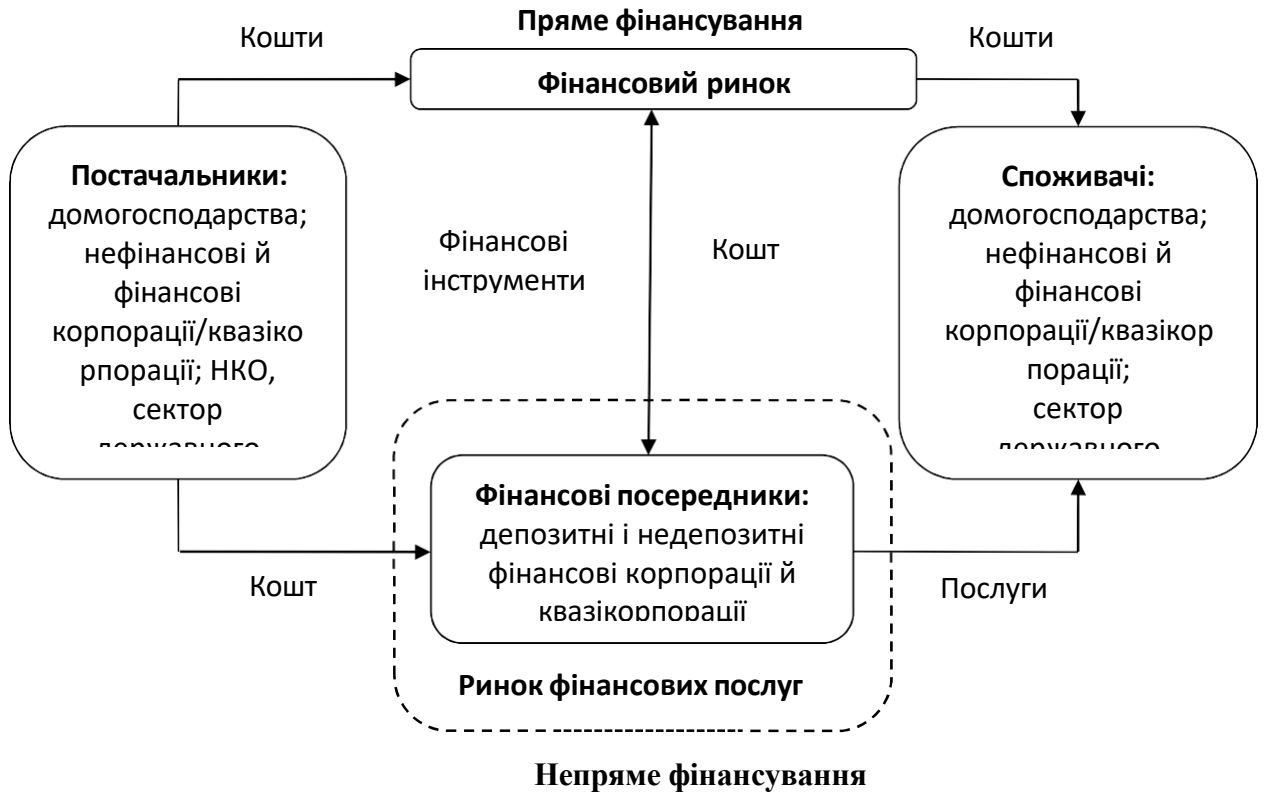

Рисунок А.1 – Організація фінансових процесів в економіці через механізм фінансового ринку і ринку фінансових послуг